

प्रश्न-बैंक
कक्षा-10
संस्कृत

- प्रश्न 1. अधोलिखितस्य गद्यांशस्य सप्रसंग हिन्दी भाषया अनुवादं करोतु (अंक-05)
- ततः कतोतराजः तण्डुलकणधान् कपोतान् प्रति आह (अकथयत्) “ कुतोऽत्र निर्जने वने तण्डुलकवानां सम्भवः ? तन्निरूप्यता तावत् । भद्रमिदं न पथ्यामि सर्वथा अविचारित कर्म न कर्तव्यम् ”
  - तत्र केनापि कृपालुना आर्यसमाजस्य अनाथालये प्रवेशितोऽय बीरमा रोटिकायाः अक्षरज्ञानस्य च युगपत् दर्शनम् इदमप्रथमतया अकरोत् । अयमेव एकस्य पञ्चचारकस्य महापुरुषत्वं प्रति यात्रायाः प्रस्थानबिन्दुरासीत् ।
- प्रश्न 2. अधोलिखित पद्यांशस्य प्रसंग हिन्दी भाषया अनुवादं करोतु (अंक-05)
- सम्प्राप्य भारते जन्म सत्कर्मसु पराकमुखः ।
  - पीयुष कलशं हित्वा विषमाण्डमुपाश्रितः ।
  - मानं मनीषिता मैत्री मरुदृष्णं मरीचिका ।
मृगाः मूहिर्न मनुष्याणाम् उष्णीषं प्रमुखम्मरौ ॥
- प्रश्न 3. अधोलिखितस्य पद्यांशस्य सप्रसंग संस्कृत व्याख्यां करोतु (अंक-04)
- दुःखसागरे तरणीयम् कष्टपर्वते चरणीयम् ।
विपत्ति विपिने भ्रामणीयम् लोकहितं मम् करणीयम् ॥
  - विद्या विवादाय धनं मदाय शक्तिः परेषां परिपीडनाय ।
  - खलस्य साधोविपरीत मेतत् ज्ञानाय दानाय च रक्षणाय ॥
- प्रश्न 4. अधोलिखितस्य नाट्यांशस्य सप्रसंग संस्कृत व्याख्यां करोतु – (अंक-3)
- राजा अथ गृह्णाति,
राजा भवतीम्यां कदाचिदस्या प्रत्यक्षीकृवा विक्रिया ? उमे अनेकशः
  - एक सहचर— हा धिक् ! एते भिल्लाः सत्यम् एव वदन्ति,
अयं समयः देशाय धर्माय च न शोभनम् ।
पर किं क्रियेत? (असिनिःसार्य प्रतापाय ददत)
- द्वितीय सहचर भिल्ला
- आत्माचक्षुषा मेवाङ्गभूमेः दुर्दशां द्रष्टुं शक्यते ।
सत्यम् एवं साम्प्रतं जीवनं नरकायते
हा ! अस्माकम् अपि जीवनेन को लाभ ?
यदि वयं देशरक्षायै न किम् अपि
कर्तुं समर्थाः तदा मरणम् एवं
अस्माकं श्रेयंस्करम् ।
- प्रश्न 5. लघुउत्तरात्मक प्रश्न –
1. भारती सन्ततिः कुत्र निवसन्ति ?
  2. रामाय किं न रोचते ?
  3. राष्ट्रं कदा शास्त्रचर्चा प्रवर्तते ?
  4. देवा कुत्र गीतकानि गायन्ति ?
  5. अभिज्ञानशाकुन्तलस्य रचिता कः ?
  6. शकुन्तला कस्य राजर्षेः पत्नि आसीत् ?
  7. वर्ण चित्रितः मृत्तिकामयूरः कस्य आसीत् ?
  8. 'जृम्भस्व सिंह ! दस्तांस्ते गणयिष्ये ' पाठ कुवः संकलितः ।
  9. कस्तूरी कस्मात् जायते ?
  10. जयन्तः कस्य सुतम् ?
  11. कातरः युद्धे किं कुयति ?
  12. केषां सदा भयम् ?
  13. गुणोत्तमः राजा कः अभूव ?
  14. कृषेः भयं किम् ।
  15. "वृक्षाग्रवासी न च पक्षिराज" इति प्रहेलिकायाः उत्तरं किम् ?
  16. मेवाङ्ग राज्यस्य कास्मिन् वंशे वीराणां सुदीर्घा परम्परा विधते ?
  17. प्रतापस्य राज्याभिषेकः कस्मिन् ग्रामे अभवत् ?
  18. केन करणेन मेवाङ्गराज्यस्य स्थितिः समीचीना अ आसीत् ?
  19. केन सह प्रतापस्य अनेकवारं युद्धम् अभवत् ?
  20. हल्दीघाटी युद्धे प्रतापः कस्मिन् आरूह्य बहुशौर्यं प्रदर्शितवान् ?
  21. प्रतापः कदापि किं न स्वीकृतवान् ?
  22. मेवाङ्ग राजस्य वीराणां नामानि लिखत ।
  23. प्रतापस्य जन्म कदा अभवत् ?

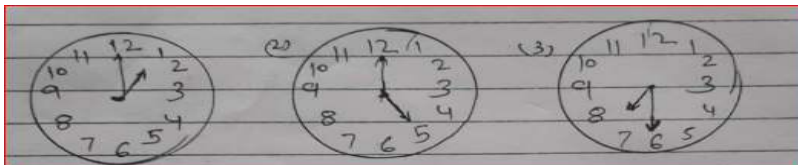
24. प्रतापः कुत्र स्वराजधानीम् अकरोत् ?
25. अधोलिखित पदानां पर्याय पदं पाठाद् अन्विष्य लिखन्तु
  - I. जन कल्याणम्
  - II. वाण्या
  - III. चलनीयम्
  - IV. बान्धवाः
  - V. तमीस
26. त्वरणीयम् तरणीयम् च इत्यनयोः हयो कः अर्थभेदः ?
27. केन सततं स्मरणीयम् ?
28. मम किं करणीयम् ?
29. कदा जागरणीयम् ?
30. अस्मामिः कुत्र चरणीयम् ?
31. स्वामिकेशवानन्दस्य मातापित्रोः नाम किम् ?
32. स्वामिकेशवानन्दस्य जन्म कुत्र अभवत् ?
33. वि.स. 1956 तमे आगतः दुर्भिक्षः केन नाम्ना कुरण्यावः ?
34. हिल्दी सेवार्थं स्वामिने केशवानन्दाय का उपाधिः प्रदत्ता ?
35. स्वामीकेशवानन्दः कतिवारं राज्यसभाया सदस्यः अवर्तत ?
36. 'भारतवैभवम्' पाठस्य मूलतः रचयिता कः ?
37. भारतवसुधा कैः अनिशं पूज्या ?
38. वेद पुराणैः कस्याः नित्यं गानं भवति ?
39. मूढं कुत्र रत्नसंज्ञा विधीयते ?
40. सदैव कथं वन्तव्यम् ?
41. कस्य विधा विवादाय भवति ?
42. वयम् कस्य शरणं गच्छाम ?
43. वाग्देवी कति रसैः मधुरा ?
44. सरस्वती कां हस्तु ?
45. वायसस्य नाम किम् ?
46. कीदृशैः तृणैः मत्तदन्तिनः बध्यन्ते ?
47. विशालः शाल्मलीतरुः कुत्र आसीत् ?
48. कपोवराजस्य नाम किम् ?
49. के षड् दुःख भागिनः भवन्ति ?
50. कदा विस्मय एवं का पुरुषलक्षणम् ?
51. कयोः द्वयोर्मेलनं धन्यमस्ति ?
52. प्रतापः कस्य अभावि किमपि कर्तुम् असमर्थः ?
53. वर्षा रामे भरोः शोभा की दृशी भवति ?
54. मरुदेशः कैः विशिष्टः अस्ति ?
55. सूरजमल्लस्य जन्म कदा अभवत् ?
56. आपदा के भवन्ति ?
57. कति वेदाः सन्ति ?

प्रश्न संख्या – 6,7,8 व 9

प्रश्न 6. रेखांकित पदामि आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत (अंक-04)

1. विपत्काले विस्मय एव का पुरुषलक्षणम्
2. ते पुरुषाः धन्याः सन्ति ।
3. देवाः गीतकानि गायन्ति ।
4. एष भद्रमयूरः भे रोचते ।
5. सः तापसीं विलोक्य हसति ।
6. मृगात् सिंहः पलायते ।
7. जयन्तः राक्रस्य सुतः ।
8. मेवाड़ राज्यम् प्रतापस्य पुण्यभूमिः वर्तते ।
9. प्रतापस्य राज्याभिषेकः गोगुन्दा ग्रामे अभवत् ।
10. अहर्निशं रागरणीयम् ।
11. गहनारण्ये स्थितानां सहायता कर्तव्या ।
12. परोपकाराय सतां विभूवयः ।
13. केशवानन्दः "शिक्षा सन्तः" इति विरुदेन भूपितः ।
14. भारतवसुधा गौरवपूर्णं अस्ति ।
15. भारतदेशः धन धान्यैः परिपूर्णं वर्तते ।
16. अहिंसा परं तपः ।
17. खलस्य विद्या विवादाय भवति ।

18. भामाशाहः धनराशिग्रन्थिम आदाय आयाति ।
 19. प्रतापेन सह सर्वे अनुचराः निःसरन्ति ।
 20. मरौ तस्य चिन्त रमते ।
 21. वर्षागमे चारुमरुप्रदेशः शोभते ।
 22. उत्तर भारते नरवधाः गोवधाश्च क्रियन्ते स्म ।
 23. सूरजमल्लः भारतस्य नायकेषु अन्यतमः आसीत् ।
 24. सत्यं वद ।
 25. मातृदेवो भव ।
- प्रश्न 10. अधोलिखितेषु पदेषु सन्धि कृत्वा तस्या नामापि लिखत ।
 (i). दिक्+गजः (ii). यशः+दा (iii). निः+चलः
- प्रश्न 11. अधोलिखितेषु पदेषु सन्धि विच्छेदं कृत्वा सन्धेः नामापि लेखनीयम्—
 (i). उज्जवलः (ii). दिगम्बरः (iii). हरिवन्दे
- प्रश्न 12. अधोलिखित वाक्येषु रेखांकित समस्त पदानां विग्रहं अथवा विग्रहपदानां समासं कृत्वा समासस्य नामापि लिखत—
 (i). मम पुत्रस्य नाम घन यामः अस्ति ।
 (ii). अहं पार्वतीं च परमे वरम् च वन्द ।
 (iii). इदं स्थानम् निर्जलम् अस्ति ।
- प्रश्न 13. निम्नलिखितयोः सामासिक पदयोः संस्कृते समास विग्रह कृत्वा समासस्य नामं लिखत—
 (i). देशभक्तः (ii). त्रिलोकी
- प्रश्न 14. रेखांकित पदयोः प्रयुक्त विभक्ति तत् कारणं च लिखत—
 (i). बालकाय मोदकं रोचते
 (ii). ग्रामं परितः क्षेत्राणि सन्ति ।
- प्रश्न 15. रेखांकित पदयोः प्रयुक्त विभक्तिः तत् कारणं च लिखत —
 (i). छात्राः विद्यालयं प्रति गच्छन्ति
 (ii). पिता पुत्राय क्रुध्यति ।
- प्रश्न 16. कोशठकेषु प्रदत्तैः भावैः प्रकृति प्रत्ययानुसारं रिक्त स्थानानि पूरयत —
 (i) .लोक हितं मम् ..... । कृ+अनीयर्
 (ii) . लोके..... दुर्लभम् । नर+त्व
 (iii) तस्य माता ..... अस्ति (चतुर+टोप)
 (iv) ..... धावकः मार्गं अपतत् । (धाव+ ातृ)
 (v) इदं मधुरं दुग्ध ..... (पौ + अनीयर्)
 (vi) मनुष्यः ..... प्राणी अस्ति । (समाज +ठक्)
 (vii) दुष्टाः जनां ..... (हन् +त्व)
 (viii) नवरस मधुरा ..... मुखरा (कवि+तल्)
 (ix) सदा..... भवां (सुख + इन)
 (x) ..... नरः सर्वत्र मानं लभते । (बुद्धि+मतुप्)
- प्रश्न 17. मञ्जशायां प्रदत्तैः अव्यय पदैः रिक्त स्थानानि पूरयित्वा कुत्र, बहिः वृथा, एव, यथा—तथा, एव
 (i). -----गुरु ..... शिष्य
 (ii). सदा सत्यम् ..... विजयति ।
 (iii). ग्रामात् ..... नदी प्रवहति ।
 (iv). कर्मणा ..... नरः पूज्यति ।
 (v). भवति..... पठति ।
 (vi). वयं ..... समयं न यापयेम ।
- प्रश्न 18,19 व 20 अधोलिखित वाक्यानां वाच्य परिवर्तनं कुरुत
 (i) रमा चित्र पश्यति ।
 (ii) वयं विद्यालयं गच्छामः ।
 (iii) बालकाः क्रीडन्ति
 (iv) वे हसन्ति ।
 (v) शिशुः स्वपिति ।
- प्रश्न 20. घाटिका चित्र सहातया अंकानां स्थाने संस्कृत शब्देषु समयलेखनं करणीयम्—
 1. 2. 3.

- I. अस्माकं विद्यालये ..... मध्यान्तरं भवति ।
 II. अहं प्रातः .....उत्तिष्ठामि ।
 III. अविनाशः ..... अल्पाहारं करोति ।
- प्रश्न 21. अधोलिखितं वाक्यद्वयं शुद्धं कृत्वा लिखत—
 I. पिता सह पुत्र गच्छति ।
 II. सः बालिका मम सखी अस्ति ।
 III. अयं लता कोमला ।
 IV. सः सुखं लभति ।
 V. भवान् कुत्र गच्छसि?
- प्रश्न 22. प्रार्थना पत्र मेकं लिखत
 I. स्वं दिनेशचन्द्रं मत्वा राजकीय उच्च माध्यमिक विद्यालयस्य भरतपुरस्य प्रधानाचार्यय स्थानान्तरण प्रमाण पत्र प्राप्त्यर्थं संस्कृते प्रार्थना पत्र मेकं लिखत ।
 II. स्वं योगेशकुमारः मत्वा रा.उ.मा. विद्यालयस्य अजयमेरु नगरस्य प्रधानाचार्यय चरित्र प्रमाण पत्र प्राप्त्यर्थं संस्कृते प्रार्थना पत्र मेकं लिखत ।
 III. स्वं मनुसिंहं मत्वा रा.उ.मा.वि. जयपुरस्य प्रधानाध्यापकायाय दि द्वयस्य अवकाशाय संस्कृते प्रार्थना पत्र मेकं लिखत ।
- प्रश्न 23. मञ्जूषातः उचितानि पदानि चित्वा पिता-पुत्रयो सम्भाषणं लिखत । (अंक-5)

आपणम्, शीघ्रम् पुस्तकम् फलानि, करोषि, शतम् स्यूतम्, आगच्छामि

- पिता-पुत्र? । किं ..... त्वम् ?
 पुत्रः ..... पठामि पितः ।
 पिता पुत्र ..... लिखित्वा गच्छामि ।
 पिता- आपणतः ..... आनय ।
 पुत्रः - ..... रूप्यकाणि यच्छतु ।
 पिता ..... नीत्वा आपणं गच्छ ।
 पुत्रः - अहं गत्वा शीघ्रम्..... ।

- प्रश्न 24. अधोलिखित वाक्यानां संस्कृतेन अनुवादं कुरुत
 1. शीला मोहन के साथ विद्यालय जाती है ।
 2. गुरु शिष्य पर क्रोध करता है ।
 3. मोहन राम से सुन्दर है ।
 4. वह हमेशा सत्य बोलता है ।
 5. मेरे पिता कृषक है ।
 6. वह माता के साथ जाती है ।
 7. वह चित्र देखता है ।
 8. राम पेर से लगड़ा है ।
 9. वह मेरा भाई है ।
 10. गंगा हिमालय से निकलती है ।
 11. रमेश और सुरेश खेल रहे थे ।
 12. बालिका पानी लाती थी ।
 13. राजा वस्त्र देता था ।
 14. तुम क्यों हंस रहे थे ।
 15. तुमने क्या खाया ?
- प्रश्न 25. अधोलिखित वाक्यानि क्रम रहितानि सन्ति । यथा क्रम संयोजनं कृत्वा लिखत ।

(1)

1. मूशकः परिश्रमेण जालम् अकृन्तत ।
 2. एकदा सः जाले बद्धः ।
 3. सिंहं जालात् मुक्तः भूत्वा मूशकं प्र ांसन् गतवान् ।
 4. एकस्मिन् बने एकः सिंह वसति स्म ।
 5. सः सम्पूर्णं प्रयासम् अकरोत् परं बन्धनात् न मुक्तः ।
 6. तदा तस्य स्वरं श्रुत्वा एकः मूशकः तत्र आगच्छत् ।

(2)

1. सशिलाखण्डानि आदाय घटे भानैः भानैः निक्षिपति ।
 2. पिपासया व्यकुलः सः जलम् ।
 3. एकः चञ्चलः काकः आसीत् ।
 4. जलम् उपरि आगच्छति सः जलं पीत्वा गच्छति ।
 5. सः एकं घटं प यति किन्तु घटे अल्पजल आसीत् ।
 6. एकदा ग्रीष्मे सः सुदूरं निर्गतः ।

- प्रश्न 26. प्रश्नपत्रमतिरिच्य स्वपाठ्यपुस्तकात् द्वो श्लोको (अंक-03)

- (1) यथा खनन खनित्रेण नरो वार्येधि गच्छति ।
तथा गुरुगतां विद्या शुश्रुषुरधि गच्छति ॥
- (2) प्रिय वाक्य प्रदानेन सर्वं तुष्यन्ति जन्तवः ।
तस्मात्तदेव वक्तव्यं वचने का दरिद्रता ॥
- (3) धन-धान्य प्रयोगेषु विद्यायाः संग्रहेषु च ।
आहारे व्यवहारे च व्यक्तलज्जः सुखी भवेत् ॥
- (4) परोक्षे कार्यं हन्तारं प्रत्यक्षे प्रियवादिनम् ।
वर्जयेन्तादृशं मित्रं विषकुम्भ पयोमुखम् ॥

प्रश्न 27. –1. अधोलिखितं गद्यांश पठित्वा एतदाधारित प्रश्नानाम् उत्तराणि यथा निर्देश लिखतः ।

मातृ भूमिं प्रति प्रेम्णः त्यागस्य आत्मोत्सर्गस्य सर्वस्वार्पणस्य च नैके समुज्ज्वलाः पृष्ठा राजस्थानस्य इतिहास मिलन्ति परन्तु रातीघाटी नामकस्य युद्धस्य लल्लेखः राजस्थानस्य इतिहासे लुप्तप्रायः वर्तते । बादशाह बाबर इत्यस्य पुत्रः (हुमायूँः इत्यस्य अनुजः) कामरानः बीकानेरस्य राजा राव जैतसी च इत्यनयोः द्वयोः मध्ये बीकानेरे घटित महत्युद्धं भारतीय शौर्यस्य गौरवशालिनी कथा अस्ति । अस्त युद्धस्य तिथिः 26 ओक्टोबर 1534 ए.डी. इत्यस्ति । भारत जेतुम् लाहोरात् आगतः कामरानः पलायितः । तस्य शिरस्त्राणं (मुकुटम्) मध्येमार्गं छोटडिया ग्रामे पतितम् । अद्यापि तन्मुकुटम् तद्ग्रामे सुरक्षितम् अस्ति । अस्य रातीघाटी युद्धस्य किञ्चिद् विस्तृतं वर्णनं 'बीटू सूजा' इत्यनेन रचिते 'छन्द राव जैतसी रो ' इत्यस्मिन् ग्रन्थे वर्तते । अस्य च ग्रन्थस्य उद्धारं डॉ. एल. प्री. टैस्सीटोरी अकरोत् ।

[हिन्दी अनुवाद – मातृभूमि के प्रति प्रेम त्याग बलिदान और सर्वस्व न्यौछावर के अनेक उज्ज्वल पृष्ठ (लेख) राजस्थान के इतिहास में मिलते हैं, परन्तु 'रातीघाटी' नामक युद्ध का उल्लेख राजस्थान के इतिहास में लुप्त प्रायः है। बादशाह बाबर का पुत्र (हुमायूँ का छोटा भाई) कामरान और बीकानेर के राजा राव जैतसी – इन दोनों के मध्य बीकानेर में हुए महायुद्ध की भारतीय शौर्य की गौरवशाली कथा है। इस युद्ध की तिथि 26 अक्टूबर, 1534 ई. है। भारत को जीतने के लिए लाहौर से आया हुआ कामरान भाग गया । उसका मुकुट रास्ते के बीच छोटडिया गाँव में गिर गया था। आज भी वह मुकुट उस गाँव में सुरक्षित है। इस रातीघाटी के युद्ध का कुछ विस्तृत वर्णन "बीटू सूजा" के द्वारा रचित 'छन्द' राव जैतसी रो नामक ग्रन्थ में है। और इस ग्रन्थ का उद्धार डॉ. एल.पी. टैस्सीटोरी ने किया था]

प्रश्न –

1. अस्य अनुच्छेदस्य समीचीनं शीर्षकं लिखन्तु ।
2. रातीघाटी-युद्धं कयोः द्वयोः मध्येऽभवत् ?
3. रातीघाटी- युद्धं कुत्र कदा च घटितम् ?
4. 'छन्द' राव जैतसी रो' इत्यस्य लेखकः कः ?
5. गौरवशालिनी कथा इत्यत्र किं विशेषपदं किं विशेषणपदम् इति स्थितम् ।
6. 'धावितः' इत्यस्य पर्यायवाचिनं पदम् अनुच्छेदात् लिख्यताम् ।

प्रश्न 27. – अधोलिखितं गद्यांश पठित्वा एतदाधारित प्रश्नानाम् उत्तराणि यथा निर्देश लिखतः ।

अस्ति केरलेषु कालडीनामको ग्रामः । स च पूर्णा- (पेरियार) नदीतीरे वर्तते । जगद्गुरुः श्रीशंकराचार्यः तस्मिन् ग्रामे जन्म अलभत् । अस्य पिता शिवगुरुः माता आर्याम्बा चास्ताम् । शंकरस्य जन्मन् प्रागेव पिता दिवंगतः । मातैव पुत्रस्य पालनम् अकरोत् । यथाकालम् उपनीतः सः गुरुमुपागच्छत् । जन्मनैव प्रतिभासम्पन्नतया असौ कुलोचिताः विद्याः भीष्ममेव अधीतवान् ।

माता तं गृहस्थं कर्तुमैच्छत् । परन्तु मनसा वचना कर्मणा च विरक्तः शंकरः प्रार्थयत्- 'मातः ! संन्यासः मह्यं रोचते, तदर्थम् अनुमतिं प्रयच्छ' इति । माता पुत्रस्य प्रार्थनां न स्वीकृतवती । एकदा स्नातुं नदीं गतः शंकरः नक्ष्रेण गृहीतः उच्चैः आक्रोशत् । आक्रोशं श्रुत्वा नदीतीरं गता माता पुत्रं नक्ष्रेण गृहीतम् अपश्यत् शंकरः मातरमवदत्-अम्ब ! यदि संन्यासं स्वीकर्तुम् अनुमस्यसे तर्हि अहं नक्रात् मुक्तः शंकरः मातुः चरणयोः प्रणामम् अकरोत् माता च तम् अनुगृहीतवती । मातः! तव स्मरणक्षणे एव तव समीप आगमिष्यामि इति प्रतिज्ञाय सः गृहात् निरगच्छत् । देशादेशं पर्यटनसु नर्मदातटं प्राप्तवान् । तत्र सः गोविन्द- पादाचार्यभ्यः वेदान्त विद्याम् अधीतवान् ।

अनन्तरं सः मुख्यानाम् उपनिषदां, व्यास- प्रणीतानां ब्रह्मसूत्राणां, श्रीमद्भगवद्गीतायाः च भाष्याणि रचितवान् । एतेन संस्कृतस्य महान् उपकारः अजायत । ततः सः आसेतुहिमाचलं स्वस्य सिद्धान्तस्य प्रचारम् अकरोत् मातुः अन्तकाले च तया स्मृतः शंकर तत्समीपम् आगच्छत् । ।

अद्वैत- सिद्धान्तस्य प्रचाराय परिरक्षणाय च श्रीशंकरः द्वारकायाम् बदर्याम् जगन्नाथपुर्यां शृंगेर्यां च चतुरः मठान् समस्थापयत् । तेषाम् अधिष्ठातारः अद्यापि शंकराचार्याः ' इति कथ्यन्ते ।

श्रीशंकराचार्यैः विरचितानि बहूनि स्तोत्रकाव्यानि अपि सन्ति तेषु च 'भजगोविन्दम्' इति भजनम् अतीव लोकप्रियम् अस्ति ।

1. प्रस्तुतस्य अनुच्छेदस्य योग्यं शीर्षकं लिखन्तु ।
2. शंकराचार्यस्य जन्म कुत्र अभवत् ?
3. गृहात् निर्गमन काले शंकरः मातुः पुरतः किं प्रतिज्ञातवान् ?
4. शंकरः चतुरः मठान् कुत्र अस्थापयत् ?
5. एतेन संस्कृतस्य महान् उपकारः अजायत-इति वाक्ये किं कर्तृपदं किं च क्रियापदम् ?
6. कर्तृक्रियान्विति अत्र करणीया –

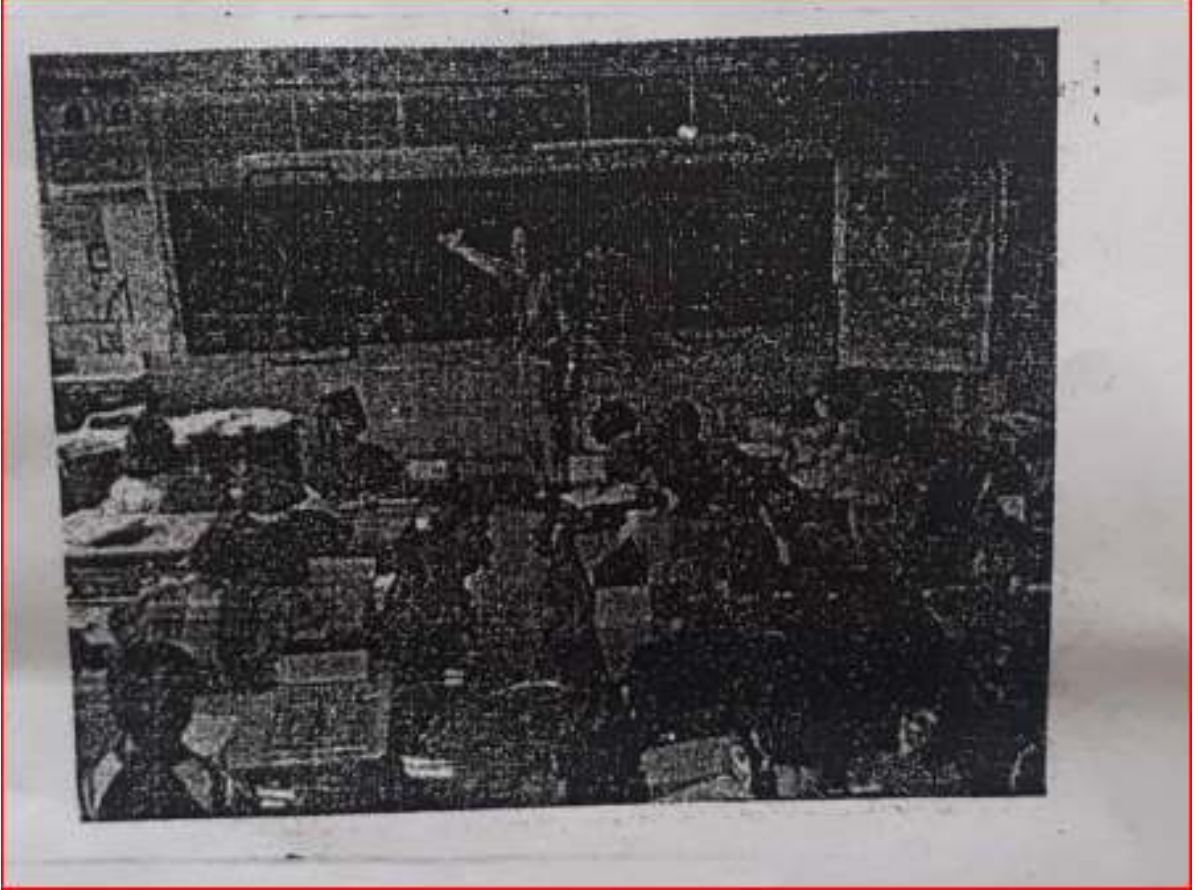
कर्तृपदानि क्रियापदानि

1. माता	आगमिष्यामि
2. पिता	कथ्यन्ते
3. अहम्	आस्ताम्
4. शंकराचार्याः	स्वीकृतवती

प्रश्न 28 –01, अधः चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्त शब्दानां सहायतया स्वकक्षाविषये अष्टवाक्यानि संस्कृतभाषायाम् लिखत—

मञ्जूषा

श्यामपटे आसन्दिकासु, भित्तौ, शिक्षक,
वातावरणं, दृश्यते, छात्राः, पुस्तकम्

प्रश्न 28 –02, अधः चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्त शब्दानां सहायतया बुद्धेः चातुर्यम् इति विषयोपरि संस्कृते अष्टवाक्यानि लिखत –

काकः, घटम्, प्रस्तरखण्डम्, अल्पम्, तृषितः, उद्यानम्,
सूर्यतापः, अगच्छत् ।

www.teachergyan.com